

середовище: творчість та технології: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. М-во культ. України та інформ. політики; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 19 жовтня 2023 р.). Київ: НАКККиМ, 2023. С. 20-21.

7. Romanenkova J., Kolosova N. Ukrainian Culture After February 24, 2022: A Victim Condemned to War or a Phoenix Rising from the Ashes? *Calle 14. Revista de investigación en el campo del arte*. Is.19. V. 36. P. 54-68.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-500-9-28>

ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: ПЕРЕШКОДИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Солоненко Т. Є.

викладач історії

*Київська муніципальна академія танцю імені Сергя Лифаря
м. Київ, Україна*

Історична пам'ять є фундаментом національної ідентичності та культурної самосвідомості народу. Історична пам'ять – потужна й нічим не замінна частина духовного потенціалу нації, смисложиттєвий компонент нації– і державо– творення, основа історичної свідомості соціуму. [3,с. 13]. В умовах соціально-політичних трансформацій та випробовувань, які переживає Україна в останні десятиліття, питання збереження історичної пам'яті набуває особливої актуальності. Однією з ключових сфер, де ця пам'ять репрезентується, осмислюється та трансформується, є сучасне мистецтво. Завдяки своїй силі емоцій, образності та впливовості, мистецтво виступає дієвим інструментом формування колективної пам'яті та громадянської свідомості.

Сучасне українське мистецтво є важливим інструментом збереження та трансформації історичної пам'яті, сприяючи формуванню національної ідентичності. Інтеграція сучасних технологій та міждисциплінарних підходів може посилити вплив мистецтва на формування історичної свідомості суспільства.

Глибше дослідити тему допомогли методи наукових досліджень: за допомогою культурологічного аналізу було вивчено взаємозв'язок між мистецтвом і формуванням національної ідентичності; для порівняння різних мистецьких практик, спрямованих на збереження історичної пам'яті використовувався компаративний метод; методи теоретичного узагальнення допомогли виявити проблеми збереження історичної пам'яті в мистецькому контексті та шляхи їх вирішення.

Серед головних проблем, що постають перед українськими митцями, є:

1. Втрата культурного спадку через війни та політичні репресії. Багато творів мистецтва було знищено або вивезено, а частина історичних фактів – свідомо викривлена.

2. Дефіцит державної підтримки. Незважаючи на існування окремих програм, системної політики зі збереження та популяризації історичної пам'яті через мистецтво не вистачає. Багато музеїв, особливо в регіонах, зберігають експонати в непридатних умовах, що призводить до їхнього поступового руйнування, а значить і втрати безцінної інформації.

3. Комерціалізація культурного простору. Перевага надається продуктам масової культури, що ускладнює розвиток глибокого історичного мистецтва.

4. Фрагментованість наративів. Через регіональні та соціальні відмінності, в Україні відсутній єдиний, консолідований наратив історичної пам'яті.

З метою подолання перешкод, ефективного збереження та передачі історичної пам'яті як основи самоідентифікації наступним поколінням доцільно було б :

1. Розширити освітні програми з історії культури та мистецтва, що формують у молоді розуміння значення історичної спадщини. Організація освітніх програм, виставок та громадських обговорень сприятиме підвищенню обізнаності про важливість збереження історичної пам'яті. Залучення місцевих спільнот до процесу збереження культурної спадщини забезпечить її більш ефективний захист [3,с. 33].

2. Створити міждисциплінарні платформи для співпраці митців, істориків та культурологів.

3. Забезпечити інституційну підтримку митців через гранти, виставкові проекти, резиденції, особливо тих, хто працює з темами пам'яті.

4. Провести децентралізацію культурних ініціатив. Підтримати локальні мистецькі проекти, які висвітлюють регіональні аспекти історії.

5. Здійснити інтеграцію цифрових технологій. Віртуальні музеї, цифрові архіви, онлайн-платформи дають змогу поширювати знання про історію серед широкої аудиторії.

Мистецтво в Україні дедалі більше набуває суспільно значущого характеру. У післяреволюційний та воєнний періоди зростає роль мистецьких ініціатив, які звертаються до теми пам'яті – як індивідуальної, так і колективної. З'являються нові формати: перформанси, інсталяції, цифрові арт-проекти, які стають сучасними інструментами «відновлення пам'яті». Крім того, українські митці дедалі активніше інтегруються у європейський та світовий культурний простір, що створює умови для міжнародного діалогу про історичний досвід України.

Важливо також, що молоде покоління митців сміливо осмислює складні сторінки української історії – Голодомор, репресії, Чорнобиль,

Революцію Гідності, війну на Донбасі та повномасштабне вторгнення 2022 року. Це формує новий канон українського мистецтва, в основі якого – пам'ять як акт спротиву забуттю.

Отже, збереження історичної пам'яті в сучасному мистецтві України є не лише культурним викликом, а й моральним обов'язком перед майбутніми поколіннями. Мистецтво має унікальний потенціал зцілення, просвіти та мобілізації суспільства. Успішне подолання зазначених проблем і реалізація запропонованих рішень дозволить сформувати цілісну та життєздатну культурну політику, що ґрунтується на пам'яті та відповідальності.

Література:

1. Кузьмінець, Н., Стадник, О., Букіна, Т. Вплив історичної пам'яті українців на події сьогодення. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 14(56), 2023. С.185–196
2. Нагорна Л. Історична пам'ять: теорії, дискурси, рефлексії. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012. – 328 с.
3. Культура історичної пам'яті: європейський та український досвід / За ред. Ю. Шаповала. – Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2013. – 600 с.
4. Проблема історичної пам'яті у всесвітньо-історичному дискурсі (1945– 2015 рр.): монографія / керівник авторського колективу – член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф. Кудряченко А.І., науковий редактор: к.і.н., доц. Солошенко В.В., технічний редактор: к.політ.н., с.н.с. Розумюк В.М. – Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України», 2021. – 312 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-500-9-29>

ПІСЕННО-ВОКАЛЬНА ТВОРЧІСТЬ ЛЕВКА РЕВУЦЬКОГО У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Стахевич О. О.

викладач кафедри музичного мистецтва, аспірант

*Навчально-науковий інститут культури і мистецтв Сумського
державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
м. Суми, Україна*

В останні десятиліття загальне посилення уваги до українського мистецтва у цілому й певних окремих його галузей значно актуалізувало процес наукового пошуку. Однак у вивченні академічної музичної